

Position Paper ONL voor Ondernemers –Vermogensrendementsheffing:

“Doe recht aan de realiteit, verlaag forfaitair percentage totdat overstap op belastingen werkelijk rendement kan worden ingevoerd.”

Den Haag, oktober 2016¹

Samenvatting:

ONL voor Ondernemers adviseert om de beoogde veranderingen in de vermogensrendementsheffing niet door te voeren. Het nieuwe systeem van de vermogensrendementsheffing met gedifferentieerde forfaitaire percentages om het rendement op vermogen te bepalen rammelt en is zowel economisch als maatschappelijk onwenselijk. Het is verstandiger om het huidige forfaitaire percentage te verlagen tot een realistisch en haalbaar percentage. Vervolgens stappen we zo snel mogelijk over naar een systeem waar het werkelijke rendement op vermogen belast wordt.

Concreet zijn er negen op zichzelf staande redenen om het gedifferentieerde forfaitaire stelsel tegen te houden:

Ten eerste moet werken en ondernemen lonen. Een progressieve jaloeziebelasting geeft volstrekt het verkeerde signaal aan iedere hardwerkende Nederlander. **Ten tweede** betalen beleggers meer belasting dan dat rendement kan worden behaald. Niet het werkelijk behaalde rendement wordt belast, maar een fictief rendement wat in de praktijk niet wordt gehaald. **Ten derde** strookt de manier waarop de forfaitaire tarieven zijn berekend niet met de renteverwachtingen en andere rekenrentes. **Ten vierde** straft het stelsel van forfaitaire tarieven conservatief belegger af en lokt het risico nemen uit, naarmate het vermogen groeit. **Ten vijfde** veronderstelt het systeem dat meer vermogen tot een hoger rendement leidt wat niet realistisch is. **Ten zesde** is het nieuwe systeem aanzienlijk gecompliceerder geworden. Pas na het doorlopen van een rekenmodule is inzichtelijk hoeveel vermogensrendementsheffing betaald moet worden. **Ten zevende** zal deze wijze van belastingen leiden tot zoeken naar ontwijkingsmogelijkheden en een kapitaalvlucht. **Ten achtste** maakt een stelsel van meerdere forfaitaire percentages het makkelijk om ongezien de tarieven te verhogen wanneer de overheid in de toekomst geld tekort komt. **Ten negende** achten naast ONL ook de Hoge Raad, de Raad van State, het Centraal Plan Bureau, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, de Bond voor Belastingbetalers en de VVD in haar verkiezingsprogramma, het gedifferentieerde forfaitaire stelsel van vermogensrendementsheffing een verslechtering t.o.v. het huidige systeem. **Tot slot**, het kabinet heeft aangegeven dat het differentieerde forfaitaire stelsel een tijdelijke oplossing is in de richting van

¹ Dit is een geüpdatete versie van het Position Paper: Vermogensrendementsheffing: De logica zegt “Nee” van november 2015. Hier te vinden: http://onl.nl/wp-content/uploads/2015-11-09_ONL_Position-Paper_Vermogensrendementsheffing-De-logica-zegt-nee.pdf

het einddoel: een heffing op het werkelijke rendement.² De verandering is te ingrijpend en ingewikkeld om een tijdelijke maatregel te rechtvaardigen.

Het gedifferentieerde forfaitaire stelsel pakt dus negatief uit en doet geen recht aan de realiteit. Nu zelfs coalitiepartij de VVD, momenteel de grootste partij in de peilingen, aangeeft in haar verkiezingsprogramma dat de forfaitaire tarieven onrealistisch zijn, is het vreemd het hele systeem overhoop te halen. Gezien de tijdelijke aard en de vele gebreken, pleit ONL er dan ook voor om het gedifferentieerde forfaitaire stelsel aan de kant te schuiven.

Grootste knelpunten:

1. Werken en ondernemen moet lonen: Een progressieve jaloeziebelasting is desastreus voor de economie.

Werken en ondernemen moet lonen. Het opbouwen van vermogen is noodzakelijk voor investeringen, zorgt voor financiële weerbaarheid en vormt voor veel mensen de voorziening voor de oude dag. Ondernemers bouwen vermogen op om op de middellange termijn te kunnen investeren. Ouderen hebben hun hele leven gewerkt en gespaard voor dit vermogen, wat ze voor hun pensioen gaan gebruiken. Progressieve forfaitaire tarieven ontmoedigen het opbouwen van vermogen door werken en sparen. Ondernemers, ouderen, en in het algemeen iedere spaarzame burger wordt onder het beoogde systeem gestraft voor verstandig gedrag.

2. Beleggers betalen meer belasting, dan dat ze rendement behalen.

Niet het daadwerkelijke rendement, maar een fictief forfaitair rendement wordt belast. Circa 81% van de respondenten in een peiling onder ondernemers geeft aan dit rendement niet te kunnen behalen. Ondernemers die vermogen conservatief belegd hebben, voor hun oude dag of toekomstige uitgaven, ontvangen minder dan 1% rente op spaarrekeningen en Nederlandse staatsobligaties. Dit betekent dat deze groep meer dan 100% belasting over het vermogen betaalt.

3. De berekening forfaitaire tarieven strookt niet met de renteverwachtingen en andere rekenrentes.

Bij de invoering van de huidige vermogensrendementsheffing is er uitgegaan van een percentage met een nagenoeg risicoloos rendementscijfer van 4%. De beoogde nieuwe tarieven staan op gespannen voet met dit principe. DNB vraagt grote institutionele beleggers om te rekenen met een rentepercentage van 3.3%³. De rente op Nederlandse staatsobligaties met een looptijd van 10 jaar schommelt in november 2015 tussen de 0.6 en 0.85%. Tijdens het rondetafelgesprek in de Tweede Kamer van 5 oktober 2015 is de hoogte van de forfaitaire percentages door experts ernstig in twijfel getrokken⁴. Ook navraag bij ondernemers toont aan dat forfaitaire tarieven in de praktijk niet realistisch zijn.

² Kamerstukken II 2016/17, 34 552, nr. A p. 1.

³ <http://www.dnb.nl/nieuws/nieuwsoverzicht-en-archieef/dnbulletin-2015/dnb324317.jsp>

⁴ <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/verslagen/detail?id=2015D40315&did=2015D40315>

4. Het stelsel van forfaitaire tarieven straft de conservatief belegger af en lokt het risico nemen uit, naarmate het vermogen groeit.

Een getrappt stelsel van forfaitaire tarieven maakt conservatief of groen beleggen minder aantrekkelijk naarmate het vermogen groeit. Omdat de belegger in ieder geval het forfaitaire tarief moet halen om zijn vermogen niet te zien afnemen, zal risicovoller belegd moeten worden om hogere rendementen te halen.

Het is niet realistisch om alle beleggers puur op basis van de omvang van het vermogen over één kam te scheren. Ter illustratie: Een belegger van 30 jaar oud heeft nog 40 jaar de tijd om vermogen op te bouwen of om eventuele verliezen goed te maken. Deze belegger zou ervoor kunnen kiezen om met een klein vermogen relatief veel risico te nemen. Een belegger van 70 jaar oud met een spaarrekening als pensioenvoorziening kan in de loop der jaren een groot vermogen hebben opgebouwd. Dit vermogen is om in het levensonderhoud voor de oude dag te voorzien. Deze belegger zou waarschijnlijk kiezen voor een conservatievere vorm van beleggen. Dezelfde dynamieken zijn van toepassing op groene beleggingen of beleggingen met een sociale/duurzame insteek. Deze beleggingen zijn over het algemeen iets minder rendabel dan het gemiddelde en worden met een forfaitair systeem benadeeld.

5. Meer vermogen leidt niet tot meer rendement.

Het getrapte forfaitaire stelsel veronderstelt dat een hoger vermogen tot een hoger rendement leidt. Uit de poll die ONL aan ondernemers voorlegde bleek dat meer dan driekwart van de ondervraagde ondernemers vindt dat meer vermogen niet betekent dat er een hoger rendement behaald wordt.

Een vermogend persoon die conservatief of groen belegt zal ondanks het grotere vermogen een lager rendement halen dan een niet-vermogend persoon die risicovol belegt. Het getrapte forfaitaire stelsel van vermogensrendementsheffing behelst een dubbele nivelleringsmaatregel. Vermogende mensen dienen niet alleen over een groter bedrag belasting te betalen, maar ook een hoger belastingtarief omdat ze meer vermogen hebben.

6. Het systeem wordt nog minder duidelijk.

Het nieuwe stelsel van vermogensrendementsheffing maakt de berekening van de verschuldigde vermogensrendementsheffing aanzienlijk gecompliceerder. Er dient een rekenmodule doorlopen te worden alvorens inzichtelijk is hoeveel vermogensrendementsheffing betaald moet worden, voorheen kon men dit in een oogopslag zien. Dit is onnodig, zowel de Commissie inkomstenbelasting en toeslagen⁵ (Commissie Van Dijkhuizen) als de Raad van State geven aan dat een betere alternatieven voor het beoogde doel aanwezig zijn.⁶

7. Hogere vermogens gaan actief op zoek naar ontwikkelingsmogelijkheden.

Naast de veelgenoemde mogelijkheid om een huis in het buitenland te kopen zijn er drie mogelijkheden om de belasting op vermogen te verlagen. De eerste is het onderbrengen van het

⁵ Naar een activerender belastingstelsel, Eindrapport Commissie inkomstenbelasting en toeslagen, juni 2013, p. 61;

⁶ Raad van State, Advies Afdeling advisering over Belastingplan 2016, Kamerstuk 34302 nr. 4, p. 7,8.

vermogen in een BV waardoor het belast wordt in box 2. Dit is aantrekkelijk vanaf een tarief van 4.125%⁷. De tweede mogelijkheid is het inbrengen van het vermogen in een open fonds voor gemene rekening. De derde mogelijkheid is via de ter beschikkingstelling.

8. Gedifferentieerde forfaitaire tarieven maken het makkelijk om ongezien de tarieven te verhogen wanneer de overheid in de toekomst geld tekort komt.

Het is met meerdere forfaitaire percentages gemakkelijk om bij een overheidstekort één van de percentages te veranderen. Op dezelfde manier kan er in een later stadium onderscheid in tarieven worden gemaakt binnen de verschillende rendementspercentages. Het is aannemelijk dat de politiek deze verleiding in de toekomst niet kan weerstaan.

9. Overzicht standpunten van adviesraden, experts en politieke partijen op het (gedifferentieerd) forfaitair tarief.

Centraal Plan Bureau (CPB)

“De rekenrentes blijven forfaitaire rendementen, maar het oplopen ervan bij grotere vermogens sluit gemiddeld genomen aan bij de hogere rendementen die meer vermogenden behalen. Dit kan op individueel niveau sterk afwijken van het daadwerkelijk rendement en draagkracht. Alleen het belasten van feitelijk rendementen biedt hiertegen soelaas.” “Het belasten van de daadwerkelijke rendementen van het financieel vermogen leidt in principe tot een efficiënter en rechtvaardiger heffing.”⁸

Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB)

“De Orde constateert dat vanwege de maatschappelijke onvrede met de irreële hoogte van het huidige forfaitaire rendement van vier procent ten aanzien van spaartegoeden, een - naar de Orde hoopt - tijdelijk alternatief systeem wordt voorgesteld. Dit alternatief zal naar de mening van de Orde echter vermoedelijk evenzeer tot maatschappelijke onvrede leiden, omdat de voorgestelde forfaitaire rendementsschijven eveneens door grotere groepen als irreëel zullen worden aangemerkt. Daarenboven verwacht de Orde dat er sprake zal zijn van ongewenste gedragseffecten.”⁹

Prof. dr. mr. R.E.C.M. Niessen, A-G bij de Hoge Raad

“Belastingplichtigen worden in de vermogens-rendementsheffing steeds belast naar een vast rendement – zonder de mogelijkheid van tegenbewijs – terwijl zij zowel gelijktijdig (in één belastingjaar) als volgtijdelijk (gemiddeld over een langere periode) sterk uiteenlopende resultaten kunnen behalen. Naar zijn uitgangspunt wordt een inkomstenbelasting geheven naar gelang van het individuele inkomen van de belastingplichtige. In wezen is heffing naar individuele draagkracht (vermeerdering) ook de inzet van moderne belastingwetgeving als geheel, mede ontleend aan het gelijkheidsbeginsel.

⁷ EY, Arjo van Eijdsen, Inbreng rondetafelgesprek vermogensbelasting, 5 november 2015, Tweede Kamer: [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-visie-op-keuzes-voor-een-beter-belastingstelsel/\\$FILE/EY-visie-op-keuzes-voor-een-beter-belastingstelsel.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-visie-op-keuzes-voor-een-beter-belastingstelsel/$FILE/EY-visie-op-keuzes-voor-een-beter-belastingstelsel.pdf).

⁸ CPB, ‘Een meer uniforme belasting van kapitaalkomen’. <https://www.cpb.nl/sites/default/files/publicaties/download/cpb-policy-brief-2015-16-een-meer-uniforme-belasting-van-kapitaalkomen.pdf>.

⁹ NOB, ‘Commentaar op het wetsvoorstel Belastingplan 2016 c.a.’ 05-10-2015. <http://www.nob.net/nob-commentaar-op-het-wetsvoorstel-belastingplan-2016-ca>

Een heffing naar een statistisch gemiddelde is hiermee in strijd. Zij botst ook met het recht van belastingplichtigen om zelf te bepalen hoe zij hun financiële aangelegenheden willen inrichten en om niet te worden belast naar gelang van een opbrengst die zij volgens de wetgever hadden kunnen realiseren."¹⁰

"Maar de geschetste situatie botst wel met het gelijkheidsbeginsel. Mensen met zeer verschillende resultaten worden immers voor hetzelfde bedrag belast. De wetgeving leidt in dit opzicht dus tot willekeurige en au fond onvoorspelbare uitkomsten."¹¹

Bond voor Belastingbetalers

"De Bond voor Belastingbetalers vindt het systeem van box-3 belasting onrechtvaardig, omdat er een fictief rendement wordt belast in box 3, dat zonder (veel) risico niet haalbaar blijkt. Het nieuwe systeem per 2017, zoals voorgesteld in het Belastingplan 2016, komt niet aan de bezwaren tegemoet. Integendeel. Het grootste deel van de inkomsten in box 3 wordt betaald door spaarders.

In het nieuwe systeem worden deze spaarders, voornamelijk IB-ondernemers, gepensioneerden en vermogenden, nog harder getroffen dan al het geval was door de hogere veronderstelde fictieve rendementen.

Tegelijkertijd daalt de rente op spaargeld steeds verder. De gemiddelde rente bij de 'grootbanken' is in de eerste helft van 2016 gedaald tot 0,6%. Deze banken beheren circa 80% van alle spaartegoeden in Nederland. Met de vastgestelde forfaitaire rendementen van 2,9%, 4,7% en 5,5%, die vanaf 1 januari 2017 dreigen te worden ingevoerd, wordt het spaargeld van de belastingbetaler onevenredig zwaar belast.

Bij ongewijzigde invoering van het nieuwe systeem per 1 januari 2017 achten wij het onvermijdelijk dat 1,8 miljoen huishoudens – de groep belastingbetalers die in box 3 belasting betalen – zich zeker beraden op het starten van nieuwe juridische procedures."¹²

Hoge Raad der Nederlanden

"Van de wetgever mag worden verlangd dat een forfaitair stelsel, waaraan een zekere ruwheid inherent is, zodanig wordt vormgegeven dat daarmee wordt beoogd de werkelijkheid te benaderen (vgl. HR 12 mei 1999, nr. 33320, ECLI:NL:HR:AA2756, BNB 1999/271). Bij de vaststelling van het forfaitaire rendementspercentage op vier percent heeft de wetgever dan ook terecht aansluiting gezocht 'bij de rendementen die belastingplichtigen in de praktijk, indien dit over een langere periode wordt bezien, gemiddeld zouden moeten kunnen behalen zonder dat zij daar (veel) risico voor hoeven te nemen'."¹³

" Van het forfaitaire stelsel van box 3 kan, gelet op voormelde uitgangspunten, niet worden gezegd dat het elke redelijke grond ontbeert. Gelet op de ruime beoordelingsmarge die de wetgever op het terrein van het belastingrecht toekomt, is dit stelsel niet in strijd met artikel 1 EP. Dit stelsel zou slechts dan in strijd komen met artikel 1 EP indien zou komen vast te staan dat het destijds door de wetgever voor een lange reeks van jaren veronderstelde rendement van vier percent voor particuliere

¹⁰ Parket bij de Hoge Raad 04-02-2016, ECLI:NL:PHR:2016:41, r.o. 10.26.

¹¹ Parket bij de Hoge Raad 04-02-2016, ECLI:NL:PHR:2016:41, r.o. 10.27.

¹² Bond voor Belastingbetalers, 'Notitie – vermogensrendementsheffing'.

<http://www.bondvoorbelastingbetalers.nl/file/245703c86a9b45f34dfc9d0a463798d7/160801%20-%20Position%20paper%20-%20box%203%20-%20definitief.pdf>

¹³ HR 10-06-2016, NJB 2016/1248, r.o. 2.4.1.2.

beleggers niet meer haalbaar is en belastingplichtigen, mede gelet op het toepasselijke tarief, zouden worden geconfronteerd met een buitensporig zware last (zie HR 3 april 2015, nr. 13/04247, ECLI:NL:HR:2015:812, BNB 2015/174). Indien deze onhaalbaarheid duidelijk zou worden en de wetgever ervoor kiest uit te blijven gaan van een forfaitair rendement, mag van hem worden verlangd dat hij de regeling aanpast teneinde de beoogde benadering van de werkelijkheid te herstellen.¹⁴

VVD

“Voor jouw spaargeld heb je hard gewerkt en over het geld dat je op je spaarrekening kan zetten, heb je ook al belasting betaald. Tegelijkertijd is de huidige rente erg laag, terwijl de overheid nog steeds uitgaat van fictieve rendementen die al lang niet meer worden behaald. Daarom moet de vermogensrendementsheffing worden verlaagd. In een nieuw belastingstelsel moet deze belasting bovendien gericht zijn op de rente die je daadwerkelijk hebt ontvangen (reëel rendement), in plaats van de fictieve rente die de overheid denkt dat je hebt ontvangen (forfaitair rendement). Hiermee wordt ook recht gedaan aan de uitspraak van de Hoge Raad over de huidige vermogensrendementsheffing.”¹⁵

CDA

“Mensen die wel sparen krijgen van de belastingdienst een aanslag gebaseerd op een fictief rendement dat hoger is dan een bank op dit moment uitkeert. Dat klopt niet. We gaan daarom het reële rendement belasten. Daarop vooruitlopend verlagen wij de belasting op spaargeld.”¹⁶

Alternatieven:

ONL adviseert de nieuwe Vermogensrendementsheffing aan de kant te schuiven en te werken aan een systeem waarin het werkelijk behaalde rendement belast wordt. ONL voor Ondernemers suggereert op de korte termijn twee alternatieven:

- *Houd de structuur van de vermogensbelasting zoals deze nu is. Zet de forfaitaire rendementen op een realistisch niveau. Een percentage van 2,5 tot 3% benadert de percentages van de meeste beleggers veel beter.*
- *Roep een tegenbewijsregeling in het leven. Belastingplichtigen die kunnen aantonen dat zij minder rendement hebben behaald dan de forfaitaire aanslag krijgen de teveel betaalde belasting terug.*

¹⁴ HR 10-06-2016, NJB 2016/1248, r.o. 2.4.1.3.

¹⁵ VVD, ‘Zeker Nederland, Concept verkiezingsprogramma 2017-2021’, p. 98

¹⁶ CDA, ‘Keuzes voor een beter Nederland, concept verkiezingsprogramma 2017-2021’, p.45